

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 18ης Ιουλίου 2013*

«Τηλεοπτική μετάδοση — Οδηγία 2010/13/ΕΕ — Άρθρα 4, παράγραφος 1, και 23, παράγραφος 1 — Διαφημιστικά μηνύματα — Εθνική νομοθεσία προβλέπουσα, για τους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεοράσεως, μέγιστο χρόνο δυνάμενο να αφιερωθεί στη μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων κατώτερο από τον χρόνο που προβλέπεται για τους οργανισμούς που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως — Ίση μεταχείριση — Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών»

Στην υπόθεση C-234/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Ιταλία) με απόφαση της 7ης Μαρτίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Μαΐου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Sky Italia srl

κατά

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

παρισταμένων των:

Reti Televisive Italiane (RTI) SpA,

Maria Iaccarino,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, Γ. Αρέστη (εισηγητή), J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev και J. L. da Cruz Vilaça, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Απριλίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Sky Italia srl, εκπροσωπούμενη από τους L. Torchia και R. Mastroianni, avvocati,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

- η Reti Televisive Italiane (RTI) SpA, εκπροσωπούμενη από τους G. M. Roberti, G. Rossi, S. Previti, I. Perego και M. Serpone,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Varone, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. Conte και την C. Vrignon,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 16ης Μαΐου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (ΕΕ L 95, σ. 1, και διορθωτικό στην ΕΕ L 263, σ. 15), της γενικής αρχής της ίσης μεταχείρισης, των άρθρων 49 ΣΛΕΕ, 56 ΣΛΕΕ, 56 ΣΛΕΕ και 63 ΣΛΕΕ, καθώς και του άρθρου 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Sky Italia srl (στο εξής: Sky Italia) και της Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Αρχής Εποπτείας των Επικοινωνιών, στο εξής: AGCOM) σχετικά με απόφαση της τελευταίας με την οποία επιβλήθηκε στην ως άνω εταιρία πρόστιμο για παράβαση της εθνικής νομοθεσίας περί τηλεοπτικής διαφήμισης.

Το νομικό πλαίσιο

Το ενωσιακό δίκαιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 41, 83 και 87 της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων έχουν ως εξής:

«(41) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να εφαρμόζουν λεπτομερέστερους ή αυστηρότερους κανόνες στα πεδία που συντονίζει η παρούσα οδηγία όσον αφορά παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων υπό τη δικαιοδοσία τους, φροντίζοντας οι κανόνες αυτοί να συνάδουν με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου. [...]

[...]

(83) Προκειμένου να διασφαλισθεί η πλήρης και σωστή προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, δηλαδή των τηλεθεατών, είναι ουσιώδες η τηλεοπτική διαφήμιση να υπόκειται σε ορισμένο αριθμό ελάχιστων κανόνων και κριτηρίων και να έχουν τα κράτη μέλη την ευχέρεια να καθορίζουν λεπτομερέστερους ή αυστηρότερους κανόνες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαφορετικούς όρους για τους τηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους.

[...]

(87) Θα πρέπει να θεσπισθεί ανώτατο όριο 20 % ανά ωρολογιακή ώρα για τα τηλεοπτικά διαφημιστικά μηνύματα και μηνύματα τηλεαγοράς, που θα ισχύει και κατά τη διάρκεια της υψηλής περιόδου τηλεθέασης. [...]»

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια, όσον αφορά παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, να προβλέπουν λεπτομερέστερους ή αυστηρότερους κανόνες στα πεδία που καλύπτει η παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι οι κανόνες αυτοί συνάδουν με το ενωσιακό δίκαιο.»

5 Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, «[η] αναλογία του χρόνου μετάδοσης διαφημιστικών μηνυμάτων και μηνυμάτων τηλεπώλησης μέσα σε κάθε δεδομένη ωρολογιακή ώρα δεν πρέπει να υπερβαίνει το 20 %».

Το ιταλικό δίκαιο

6 Οι διατάξεις που αφορούν τα χρονικά όρια της τηλεοπτικής μεταδόσεως διαφημίσεων περιλαμβάνονται στο άρθρο 38 του νομοθετικού διατάγματος 177, περί ενιαίου κειμένου υπηρεσιών οπτικοακουστικών και ραδιοφωνικών μέσων (decreto legislativo n. 177 – Testo unico dei Servizi di Media audiovisivi e radiofonici), της 31ης Ιουλίου 2005 (τακτικό συμπλήρωμα της *GURI* αριθ. 208, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005), όπως τροποποιήθηκε και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 12 του νομοθετικού διατάγματος 44, της 15ης Μαρτίου 2012, περί μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας 2007/65/ΕΚ για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (*GURI* αριθ. 73, της 29ης Μαρτίου 2010, σ. 33, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα αριθ. 177/2005), το οποίο προβλέπει τα εξής:

«1. Η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων από τον παραχωρησιούχο της γενικής ραδιοτηλεοπτικής δημόσιας υπηρεσίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4 % του προγράμματος που μεταδίδεται εβδομαδιαίως και το 12 % σε κάθε ώρα· τυχόν υπέρβαση, που πάντως δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2 % ανά ώρα, αντισταθμίζεται την προηγούμενη ή την επόμενη ώρα.

2. Η μετάδοση τηλεοπτικών διαφημιστικών μηνυμάτων από οργανισμούς που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως –ακόμη και σε αναλογικό δίκτυο– με εθνική εμβέλεια, εκτός του παραχωρησιούχου της γενικής ραδιοτηλεοπτικής δημόσιας υπηρεσίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του προγράμματος που μεταδίδεται ημερησίως και το 18 % σε κάθε δεδομένη ωρολογιακή ώρα· τυχόν υπέρβαση, που πάντως δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2 % ανά ώρα, αντισταθμίζεται την προηγούμενη ή την επόμενη ώρα. [...]

[...]

5. Η μετάδοση τηλεοπτικών διαφημιστικών μηνυμάτων από οργανισμούς συνδρομητικής τηλεοράσεως, ακόμα και σε αναλογικό δίκτυο, δεν μπορεί να υπερβαίνει, για το 2010 το 16 %, για το 2011 το 14 % και, από το 2012, το 12 % κάθε δεδομένης ωρολογιακής ώρας· τυχόν υπέρβαση, που πάντως δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2 % ανά ώρα, αντισταθμίζεται την προηγούμενη ή την επόμενη ώρα.

[...]»

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 7 Με απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2011, η AGCOM επέβαλε πρόστιμο ύψους 10 329 ευρώ στη Sky Italia λόγω παραβάσεως του άρθρου 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 177/2005.
- 8 Ειδικότερα, η AGCOM διαπίστωσε ότι, στις 5 Μαρτίου 2011, μεταξύ των ωρών 21:00 και 22:00, ο συνδρομητικός τηλεοπτικός σταθμός Sky Sport 1, του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού Sky Italia, μετέδωσε 24 διαφημιστικά μηνύματα, διάρκειας 10 λεπτών και 4 δευτερολέπτων, καλύπτοντας δηλαδή ωριαίο ποσοστό 16,78%, ή 16,44% μετά την αφαίρεση των διαχωριστικών εικόνων. Η AGCOM διαπίστωσε ότι, στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, η Sky Italia υπερέβη, πέραν του ποσοστού του 2% που παρέχει δυνατότητα αντισταθμίσεως την αμέσως προηγούμενη ή επόμενη ώρα, τον ανερχόμενο στο 14% μέγιστο χρόνο μεταδόσεως διαφημίσεων που επιβάλλει η εθνική νομοθεσία στους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεοράσεως.
- 9 Η Sky Italia προσέφυγε ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per il Lazio και ζήτησε την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως της AGCOM, υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι η απόφαση αυτή είναι παράνομη καθόσον έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 177/2005, το οποίο, κατά τη γνώμη της, αντίκειται στο ενωσιακό δίκαιο.
- 10 Έχοντας αμφιβολίες ως προς το αν η εν λόγω εθνική ρύθμιση είναι συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο, το Tribunale amministrativo regionale per il Lazio αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 4 της οδηγίας [2010/13], η γενική αρχή της ισότητας και οι διατάξεις της [Συνθήκης ΛΕΕ] σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών, το δικαίωμα εγκαταστάσεως και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων την έννοια ότι αντίκειται σ' αυτές η ρύθμιση του άρθρου 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 177/2005, η οποία προβλέπει μειωμένη χρονική διάρκεια μεταδόσεως διαφημιστικών μηνυμάτων για τους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεοράσεως σε σύγκριση προς τους οργανισμούς που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως;
- 2) Αντίκειται στο άρθρο 11 του [Χάρτη], ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών[, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950,] και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και ιδίως στην αρχή της πολυφωνίας στην ενημέρωση, η ρύθμιση του άρθρου 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 177/2005, η οποία προβλέπει μειωμένη χρονική διάρκεια μεταδόσεως διαφημιστικών μηνυμάτων για τους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεοράσεως σε σύγκριση προς τους οργανισμούς που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως, προκαλώντας στρέβλωση του ανταγωνισμού και ευνοώντας τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων στην αγορά της τηλεοπτικής διαφήμισεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 11 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν οι διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων καθώς και η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και οι θεμελιώδεις ελευθερίες τις οποίες εγγυάται η Συνθήκη έχουν την έννοια ότι αντίκειται σ' αυτές εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία

προβλέπει μειωμένη χρονική διάρκεια μεταδόσεως τηλεοπτικών διαφημίσεων για τους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεόρασης σε σύγκριση προς τους οργανισμούς που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως.

- 12 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, βάσει της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 298, σ. 23), το κείμενο της οποίας, όπως είχε τροποποιηθεί, κωδικοποιήθηκε με την οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η οδηγία δεν εναρμονίζει πλήρως τους κανόνες που είναι σχετικοί με τους τομείς που καλύπτει, αλλά θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές για τις εκπομπές που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και προορίζονται να μεταδοθούν στο εσωτερικό της (βλ. αποφάσεις της 9ης Φεβρουαρίου 1995, C-412/93, Leclerc-Siplec, Συλλογή 1995, σ. I-179, σκέψεις 29 και 44· της 5ης Μαρτίου 2009, C-222/07, UTECA, Συλλογή 2009, σ. I-1407, σκέψη 19, καθώς και της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, C-244/10 και C-245/10, Mesopotamia Broadcast και Roj TV, Συλλογή 2011, σ. I-8777, σκέψη 34).
- 13 Όπως προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων καθώς και από τις αιτιολογικές της σκέψεις 41 και 83, προς διασφάλιση της πλήρους και προσήκουσας προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών, δηλαδή των τηλεθεατών, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια, όσον αφορά τους παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, να προβλέπουν λεπτομερέστερους ή αυστηρότερους κανόνες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαφορετικές προϋποθέσεις, στους τομείς που καλύπτει η οδηγία αυτή, υπό τον όρον ότι οι κανόνες αυτοί συνάδουν προς το ενωσιακό δίκαιο και, ειδικότερα, προς τις γενικές αρχές του.
- 14 Επομένως, όταν το άρθρο 23, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι η αναλογία του χρόνου μεταδόσεως τηλεοπτικών διαφημιστικών μηνυμάτων και μηνυμάτων τηλεπωλήσεως εντός κάθε δεδομένης ωρολογιακής ώρας δεν πρέπει να υπερβαίνει το 20 %, η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν, κάτω από το εν λόγω όριο του 20 %, διαφορετικά χρονικά όρια μεταδόσεως τηλεοπτικής διαφήμισης αναλόγως του αν ο τηλεοπτικός οργανισμός είναι συνδρομητικός ή εκπέμπει πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως, εφόσον οι κανόνες που επιβάλλουν τα όρια αυτά συνάδουν προς το ενωσιακό δίκαιο και, ειδικότερα, προς τις γενικές αρχές του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ιδίως η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, καθώς και προς τις θεμελιώδεις ελευθερίες τις οποίες εγγυάται η Συνθήκη.
- 15 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως αποτελεί γενική αρχή του ενωσιακού δικαίου, την οποία καθιερώνουν τα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη και η οποία επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικά συγκρίσιμες καταστάσεις και να μην αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-8301, σκέψεις 54 και 55 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 16 Προκειμένου να καθοριστεί κατά πόσον οι οργανισμοί συνδρομητικής τηλεόρασης και οι οργανισμοί που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση, πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο συγκρίσιμος χαρακτήρας δύο διαφορετικών καταστάσεων εκτιμάται λαμβανομένων υπόψη του συνόλου των στοιχείων που τις χαρακτηρίζουν καθώς και των αρχών και των στόχων του τομέα στον οποίο εμπίπτει η επίμαχη πράξη (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 12ης Μαΐου 2011, C-176/09, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2011, σ. I-3727, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 17 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η προστασία των καταναλωτών, δηλαδή των τηλεθεατών, από την υπερβολική διαφήμιση αποτελεί ουσιώδη πτυχή του σκοπού των οδηγιών στον τομέα της παροχής υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 2007, C-195/06, Österreichischer Rundfunk, Συλλογή 2007, σ. I-8817, σκέψη 27, και της 24ης Νοεμβρίου 2011, C-281/09, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2011, σ. I-11811, σκέψη 45).
- 18 Όσον αφορά τις αρχές και τους σκοπούς των κανόνων σχετικά με τον χρόνο μεταδόσεως της τηλεοπτικής διαφήμισης τους οποίους θεσπίζουν οι οδηγίες στον τομέα της παροχής υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι κανόνες αυτοί αποβλέπουν στην ισόρροπη προστασία, αφενός, των οικονομικών συμφερόντων των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και των διαφημιζομένων και, αφετέρου, των συμφερόντων των δικαιούχων, ήτοι των παραγωγών και των δημιουργών, καθώς και των συμφερόντων των καταναλωτών, δηλαδή των τηλεθεατών (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, προμνησθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 19 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 40 των προτάσεών της, η ισόρροπη προστασία των εν λόγω συμφερόντων διαφέρει αναλόγως του αν οι τηλεοπτικοί οργανισμοί είναι ή δεν είναι συνδρομητικοί.
- 20 Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, προκειμένου για τους κανόνες περί της χρονικής διάρκειας της μεταδόσεως τηλεοπτικών διαφημίσεων, τα οικονομικά συμφέροντα των οργανισμών συνδρομητικής τηλεοράσεως διαφέρουν από τα συμφέροντα των οργανισμών που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως. Ενώ οι πρώτοι πραγματοποιούν έσοδα από τις συνδρομές των τηλεθεατών, οι δεύτεροι δεν διαθέτουν τέτοια άμεση πηγή χρηματοδότησεως και είναι υποχρεωμένοι να εξασφαλίζουν τη χρηματοδότησή τους είτε με τα έσοδά τους από την τηλεοπτική διαφήμιση είτε από άλλες πηγές χρηματοδότησεως.
- 21 Μια τέτοια διαφορά είναι, καταρχήν, ικανή να περιαγάγει τους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεοράσεως σε κατάσταση αντικειμενικώς διαφορετική από πλευράς της οικονομικής επιπτώσεως των κανόνων περί της χρονικής διάρκειας της μεταδόσεως τηλεοπτικών διαφημίσεων επί του τρόπου χρηματοδοτήσεώς τους.
- 22 Επιπλέον, η κατάσταση των τηλεθεατών είναι αντικειμενικώς διαφορετική αναλόγως του αν χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες οργανισμού συνδρομητικής τηλεοράσεως, του οποίου είναι συνδρομητές, ή τις υπηρεσίες οργανισμού που εκπέμπει τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως. Πράγματι, οι εν λόγω συνδρομητές διατηρούν άμεση εμπορική σχέση με τον τηλεοπτικό οργανισμό τους και καταβάλλουν ένα τίμημα προκειμένου να απολαμβάνουν τα τηλεοπτικά προγράμματα.
- 23 Επομένως, κατά την αναζήτηση της ισόρροπης προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των τηλεοπτικών οργανισμών και των συμφερόντων των τηλεθεατών στον τομέα της τηλεοπτικής διαφήμισης, ο εθνικός νομοθέτης μπορούσε, χωρίς να παραβιάσει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, να καθορίσει διαφορετικά χρονικά όρια ωριαίας μεταδόσεως διαφημίσεων αναλόγως του συνδρομητικού ή μη χαρακτήρα των τηλεοπτικών οργανισμών.
- 24 Όσον αφορά την προβλεπόμενη στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η οποία είναι η μόνη θεμελιώδης ελευθερία που πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της διαφοράς που έχει υποβληθεί στο αιτούν δικαστήριο, παρατηρείται ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθεσία μπορεί να συνεπάγεται περιορισμό της ελευθερίας αυτής. Ωστόσο, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η προστασία των καταναλωτών από τις υπερβολές της εμπορικής διαφήμισης συνιστά επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος δυνάμενο να δικαιολογήσει περιορισμούς της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1999, C-6/98, ARD, Συλλογή 1999, σ. I-7599, σκέψη 50). Πρέπει, πάντως, η εφαρμογή του περιορισμού αυτού να είναι κατάλληλη να διασφαλίσει την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μην υπερβαίνει το αναγκαίο προς τούτο μέτρο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2012, C-498/10, X, σκέψη 36).

- 25 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 66 των προτάσεών της, το γεγονός και μόνον ότι τα όρια μέγιστης χρονικής διάρκειας της μεταδόσεως τηλεοπτικής διαφήμισης ανά ώρα διαφέρουν αναλόγως του συνδρομητικού ή μη χαρακτήρα των τηλεοπτικών οργανισμών δεν επιτρέπει να συναχθεί ότι μια ρύθμιση όπως η επίδικη στην κύρια δίκη είναι δυσανάλογη από πλευράς του σκοπού της προστασίας των συμφερόντων των τηλεθεατών. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο διαθέτει όλα τα στοιχεία αναλύσεως στην υπόθεση της κύριας δίκης, να εξακριβώσει κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως.
- 26 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων καθώς και η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι δεν αντίκειται, καταρχήν, σ' αυτά εθνική νομοθεσία, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει μειωμένη χρονική διάρκεια μεταδόσεως διαφημιστικών μηνυμάτων για τους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεόρασεως σε σύγκριση προς τους οργανισμούς που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως, εφόσον τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 27 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν εθνική νομοθεσία όπως η επίδικη στην κύρια δίκη αντίκειται στο άρθρο 11 του Χάρτη.
- 28 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον μια εθνική νομοθεσία περί της χρονικής διάρκειας της μεταδόσεως τηλεοπτικών διαφημίσεων είναι ικανή να παραβιάζει τη θεμελιώδη αρχή της ελευθερίας της εκφράσεως, ειδικότερα δε της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων μαζικής ενημερώσεως, υπό την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 2, του Χάρτη, λαμβανομένων υπόψη των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ των τηλεοπτικών οργανισμών που ενδεχομένως δημιουργεί η εν λόγω εθνική νομοθεσία.
- 29 Πράγματι, το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει, συναφώς, ότι το άρθρο 38, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 177/2005 είναι ικανό να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού και να ευνοήσει τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων στην αγορά της τηλεοπτικής διαφήμισης.
- 30 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ανάγκη επιτεύξεως μιας ερμηνείας του ενωσιακού δικαίου η οποία να είναι επωφελής για το εθνικό δικαστήριο απαιτεί από το τελευταίο να προσδιορίσει το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που διατυπώνει ή, τουλάχιστον, να διευκρινίσει τις πραγματικές συγκυρίες επί των οποίων ερείδονται τα ερωτήματα αυτά (βλ. αποφάσεις της 26ης Ιανουαρίου 1993, C-320/90 έως C-322/90, Telemarsicabruzzo κ.λπ., Συλλογή 1993, σ. I-393, σκέψη 6, καθώς και της 31ης Ιανουαρίου 2008, C-380/05, Centro Europa 7, Συλλογή 2008, σ. I-349, σκέψη 57).
- 31 Οι απαιτήσεις αυτές έχουν όλως ιδιαίτερη σημασία στον τομέα του ανταγωνισμού, ο οποίος χαρακτηρίζεται από περίπλοκες πραγματικές και νομικές καταστάσεις (προμνησθείσες αποφάσεις Telemarsicabruzzo κ.λπ., σκέψη 7, καθώς και Centro Europa 7, σκέψη 58).
- 32 Ωστόσο, εν προκειμένω, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι πολύ λακωνική όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά, ιδίως, με τον καθορισμό της οικείας αγοράς, τον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς που κατέχουν οι διάφορες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά και την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως στην οποία αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο με το δεύτερο ερώτημά του.
- 33 Κατά συνέπεια, το δεύτερο ερώτημα πρέπει να κριθεί απαράδεκτο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 34 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων), καθώς και η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι δεν αντίκειται, καταρχήν, σ' αυτά εθνική νομοθεσία, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει μειωμένη χρονική διάρκεια μεταδόσεως διαφημιστικών μηνυμάτων για τους οργανισμούς συνδρομητικής τηλεόρασεως σε σύγκριση προς τους οργανισμούς που εκπέμπουν τηλεοπτικό πρόγραμμα ελεύθερης λήψεως, εφόσον τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)